

A HTMT HÍREI

Karikó Katalin kapta az idei Bolyai-díjat

Az elismerést Áder János köztársasági elnök adta át az Akadémia Dísztermében rendezett péntek esti ünnepi gálán. A Bolyai János matematikusról elnevezett díjjal azokat a magyar állampolgárságú vagy magyar származású személyeket támogatják, akik nemzetközi szinten is kimagasló eredményeket érnek el a tudományok területén. Az idei díjazottat méltatva Áder János azt mondta: Karikó Katalin előbb gondolt valamire, mint azok, akik csak a már felismert problémák után mennek. A legnagyobbakra jellemző szenvedélyes kíváncsiság hajtotta. [...] Karikó Katalin örömét fejezte ki, hogy az MTA székházában vehette át a díjat, mivel mint felidézte, pályája az MTA-ösztöndíjtámogatásával indult el 1978-ban, akkor kezdte meg mRNS-sel kapcsolatos kutatásait az MTA szegedi kutatóközpontjában...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Letölthető a VMT 2020 teljes dolgozatait tartalmazó kötet

Értesíteni szeretnénk Önöket, hogy a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács kiadta és elektronikus formában elérhetővé tette a 2020-as Vajdasági Magyar Tudóstalálkozó teljes dolgozatait tartalmazó kötetet. A PDF állomány elérhető az alábbi linken, ahol megtekinthetik, valamint le is tölthetik az említett kötetet...” Forrás: Vmat.rs: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Zelenszkij aláírta az állampolgárságról szóló törvény módosításait

Volodimir Zelenszkij ukrán elnök aláírta a törvényt, amely egyszerűsíti az ukrán állampolgárság igénylését azon külföldiek és hontalanok számára, akik harcoltak Ukrajnáért, áll az Elnöki Hivatal közleményében...” Forrás: Karpatin.ua: [teljes cikk >](#)

Politikum: A KMKSZ és az UMDSZ közös nyilatkozatot adott ki

A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség az alábbi nyilatkozatot fogadta el Ukrajna Elnöke által 2021. december 2-án a Verhovna Rada elé terjesztett, az állampolgárságot érintő törvényjavaslattal kapcsolatban: [...] Szervezeteink üdvözlük Ukrajna Elnökének az ukrán állampolgárság felvételének, illetve annak megőrzésének és az abból való elbocsátás megkönnyítésére, egyszerűsítésére irányuló törvénykezdeményezését. Ugyanakkor elfogadhatatlannak tartjuk azt a tényt, hogy e liberalizáció együtt járjon az Ukrajna területén élő többes állampolgárok radikális munka- és politikai jogvesztésével, gyakorlatilag e személyeknek a közügyektől való eltiltásával, illetve a közéletből való kizárásával. [...] Ukrán lap: Különös, hogy a kárpátaljai magyarok érdekvédelmi szervezete, a KMKSZ vezetői nem akarják belátni, hogy hiába remélnék csodát Ukrajna elnökétől és Mikola Tiscsenkótól, írja a transkarpatia.net...” Forrás: Karpathir.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Tanácskozás: Nemzetiségek oktatásának problémái és perspektívái Kárpátalján

2021. december 15-én tartották a Kárpátaljai Pedagógus-továbbképző Intézet Tudományos Tanácsának beregszászi kihelyezett ülését, melynek témája: Nemzetiségek oktatásának problémái és perspektívái Kárpátalján. A tudományos tanácsülés házigazdája, a téma referense a Kárpátaljai Pedagógus-továbbképző Intézet Beregszászi Tagozata (Gabóda Béla – tagozatvezető, Lefkó János, Braun Éva, Szerhijcsuk Julianna, Popovics Elza, Pösze Andrea) volt. [...] A nap záróeseményeként a Kárpátaljai Pedagógus-továbbképző Intézet munkatársai a Rákóczi-főiskola vezetőivel találkoztak, és megvitatták a kisebbségi oktatás aktuális problémáit. A találkozó során Orosz Ildikó, a főiskola elnök asszonya A kárpátaljai magyar tannyelvű oktatás helyzete és problémái címmel tartott részletes előadást a kisebbségi oktatás ukrainai sajátosságaival kapcsolatban. Ezt követően a KMAT elnöke, Csernicskó István Az ukrainai nyelvpolitika változása és hatása a kisebbségek oktatására című előadásában bemutatta a magyar kisebbséget is fokozottan érintő nyelvi problémákat...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Videó: A Tudománia kilencedik adása

Fodor István Kutatóintézet nemrégiben ünnepelte fennállásának 10 éves jubileumát [...] bemutatjuk a botanikus kertet, a tudományos herbáriumot és a kutatóközpont munkatársait...” Forrás: Tv21ungvar.tv: [teljes cikk >](#)

Kliska János tárlatnyitója Nagyszőlősen

Kliska János ungvári építész és grafikus Pasztellel a tájban című egyéni tárlatát december 17-én nyitották meg a Nagyszőlősi Révész Imre Galériában. A kiállítás megnyitóján elsőként Tóth Márta üzletasszony, a kiállítóterem tulajdonosa köszöntötte az egybegyűlteket, majd bemutatta Kliska Jánost. Elmondta, a művész 1974-ben fejezte be a Kijevi Állami Képzőművészeti Főiskola építészeti karát. Az építészet mellett azonban hamarosan vonzani kezdte a képzőművészet, elsősorban a tájképfestészet. [...] 2005-ben a MÉKK (Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége) Munkácsy Mihály Egyesületének az alapító tagja és társelnöke lett, s azóta állandó résztvevője a Tiszaháti Munkácsy Mihály Képzőművészeti Alkotótáboroknak...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk](#)

Díjazták Kárpátalja kedvenc pedagógusait

A Kárpátaljai Ferences Misszió Alapítvány 2021-ben is lehetőséget biztosított a tanulók számára, hogy szavazzanak kedvenc pedagógusukra. Az online szavazást november elején indította. A gyerekek egy hónapon át nevezhették be a számukra legkedvesebb óvónőt, tanítót és tanárt. Összesen nyolcvanhét pedagógust neveztek be: tizenkilenc tanítót, huszonhat óvónőt és negyvenkét tanárt. 2400 érvényes sms-es szavazat érkezett, e szerint az első helyezést nyerték el...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Statisztika: Ezért terjedhet így az álhír Romániában; Nálunk van a legtöbb fiatal dohányos

A romániaiak az Európai Unió azon polgárai közé tartoznak, akik a legkevésbé hajlamosak információkat ellenőrizni az interneten – derül ki az Európai Statisztikai Hivatal, az Eurostat kutatásából. Az álhírek okozta káosz komoly gondokat jelent egy-egy társadalomban, különösen most, a COVID-19 világjárvány idején, amikor mindenféle hamis vagy részben igaz információ jelenik meg. Az Eurostat adatai szerint 2020-ban, a COVID-19 világjárvány alatt az Európai Unió 16 és 74 év közötti polgárainak 23%-a ellenőrizte le a keringő információkat. A romániaiak körében ez az arány mindössze 12% volt. [...] A várható élettartam Romániában az egyik legalacsonyabb Európában, és a világjárvány még ebből is lefaragott. Az egyik legaggasztóbb adat azonban a hazai tinédzserekre vonatkozik. Ha az e-cigaretta használatát is figyelembe vesszük, a 15-16 évesek körében 2019-ben 40 százalékos volt a dohányzásról beszámoló 15-16 évesek aránya, ami a legmagasabb az EU-ban, ahol az átlag 28 százalékos...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

Iohannis a nemzeti kisebbségek napján: Az etnikai sokszínűség döntő hatással volt társadalmunk fejlődésére

A romániai nemzeti kisebbségekhez tartozó polgárok jelentősen hozzájárulnak társadalmunk kohéziójához – üzeni Klaus Iohannis államfő a romániai nemzeti kisebbségek napja alkalmából, hozzátéve, csak együtt építhetünk egy olyan modern, az alapvető európai értékeken alapuló Romániát, ahol nincs helye a rasszizmusnak, az idegengyűlöletnek és az intoleranciának...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk](#) >

Először mérték fel részletesen az erdélyi magyarok internethasználati szokásait

Az okostelefonok elterjedésével gyakorlatilag általánossá vált az internethasználat az erdélyi magyarok körében, nagyjából így lehetne hivatalosabb formába önteni Toró Tibor, a Bálványos Intézet kutatási igazgatójának címben kiemelt szavait A Bálványos Intézet 2021 elején végzett egy kérdőíves felmérést az erdélyi magyarokra reprezentatív mintán az általános internethasználatról, a digitális kompetenciákról, a biztonságos eszközhasználatról, az online vásárlásról, a közösségi média használatáról, illetve az online közéleti részvételről. A felmérés szerint az erdélyi magyaroknak mindössze 16 százaléka nem internetezett még soha, 70 százalékuk pedig napi rendszerességgel használja az internetet. [...] Miközben a diákok gyakorlatilag mind interneteznek, egésze pontosan 98 százalékuk nyilatkozott így. Az erdélyi magyarok eredményeit összehasonlítva a romániai lakosságra reprezentatív mintával megfigyelhető, hogy nagyjából hasonló arányok figyelhetők meg. [...] A felmérésben külön vizsgálták azok attitűdjét, akik nem interneteznek. A felmérés arra is rávilágít, hogy aki nem internetezik, az nem is akar internetezni...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk](#) >

Sikeresen dolgozik a szentegyházi visszaszolgáltatási bizottság

A szentegyházaskfalvi Szent András plébániatemplom 23,66 hektárnyi, míg az önkormányzat 9,03 hektárnyi erdőt igényelt vissza sikeresen a román államtól – jelentette be a hírt Facebookon Szentegyháza Polgármesteri Hivatala. Nagy lépésnek nevezte az elért sikerüket Lőrincz Csaba, a kisváros polgármestere, aki szerint ez annak bizonyítéka, hogy évek múltán sem szabad feladni a hasonló küzdelmeket. Stratégia mentén Lőrincz Csaba hangsúlyozta, beiktatása után a városházán megalakítottak egy visszaszolgáltatási bizottságot, aminek tagjai azóta egy jól meghatározott stratégia mentén dolgoznak a hasonló problémák megoldásán...” Forrás: Szekelyhon.ro: [teljes cikk](#) >

Beszélgetés: Kustán Magyarri Attila, író

Egy éve jelent meg a sepsiszentgyörgyi származású, jelenleg Finnországban élő kutató, újságíró Kustán Magyarri Attila Ébredők című könyve, mely mint alcíme is sugallja, az összeesküvés-elméletek világába kalauzolja az olvasókat. A szerzővel a könyv születésének körülményeiről, illetve annak témájáról, valamint a koronavírus-járvány nyomán felerősödött jelenségről, annak társadalmi, közösségi hátteréről is beszélgettünk. [...] Hét évvel ezelőtt iratkoztam be kulturális antropológia szakra Kolozsváron, és az első évben már tudtam, hogy a szakdolgozatomat az összeesküvés-elméletekről írom. Alternatív híroldalokról írtam, az ott talált cikkeket elemeztem, nemcsak a tartalmukat, hanem tágabb összefüggésben azt is, hogy melyik jelenség mivel kapcsolódik össze. [...] Miért pont Ébredők a címe, illetve hogyan építette fel a könyvet? – Az adatgyűjtés során sokszor találkoztam azzal, hogy az összeesküvés-elméletek hívei gyakran arra biztatták egymást, hogy ideje felébredni, megvilágosodni, tulajdonképpen kilépni ebből a bizonyos „agymosottságból”. Ez a buzdítás örök visszatérőnek bizonyult...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Felavatták Hollósy Simon máramarosszigeti születésű festőművész egész alakos szobrát

A nagybányai festőiskola megalapításának 125. évében felavatták Hollósy Simon máramarosszigeti születésű festőművész egész alakos szobrát a főtéri parkban - írja a Máramarosi Hírmondó. Hollósy egyike volt azoknak a művészeknek, akik 1896-ban megalapították a nagybányai festőiskolát. Az ott kialakult mozgalom volt az elmúlt száz év erdélyi művészettörténetének egyik legjelentősebb folyamata. Hollósy neve és a nagybányai iskola a modernséget, a haladást jelentette. A művész kultusza máig elevenen él szülővárosában, a szoborállítással a helyi szórványközösség régi vágya teljesült...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

375 éves a zilahi magyar református oktatás – istentisztelettel emlékeztek

Jelképavató és hálaadó istentiszteleten emlékeztek meg a zilahi Református Wesselényi Kollégium újraindulásának 30., és a zilahi magyar református oktatás 375. esztendejére péntek délelőtt a Zilah-Belvárosi Református templomban. A jeles eseményen Ft. Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke hirdetett ígét, kiemelve Isten kegyelmének erejét, és azt a gazdag, immár 375 esztendő múltat, amivel kevesen büszkélkedhetnek...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Átadták a Bocskai-díjakat a Sapientia egyetemen

Ünnepi szenátusi ülés keretében adták át pénteken Kolozsváron a Bocskai-díjakat a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen (EMTE). A felsőoktatási intézmény rangos kitüntetését Trócsányi László európai parlamenti képviselő, volt magyar igazságügyi miniszter, illetve Dávid László szenátusi elnök, a Sapientia volt rektora, az MTA külső köztestületének tagja vehette át. [...] Ünnepi beszédében Tonk Márton rektor, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön elnöki bizottság tagja emlékeztetett, hogy az egyetem húszéves történetében nagy szerepet játszó két személyiség díjazásáról még 2019-ben határoztak, de a díjátadóra a járványhelyzet miatt csak most kerülhetett sor...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Közzétette a Statisztikai Hivatal a népszámlálás első adatait

Pontosabb lett az idei népszámlálás a korábbiaknál, állítja a Statisztikai Hivatal, amely hétfőn nyilvánosságra hozta az első eredményeket. 2021-ben Szlovákiának 5,449 millió lakosa volt, ennek 98,9 százaléka volt szlovák állampolgár. A nemzetiségi adatokat csak januárban közli a hivatal...” Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#)

Kötet: Csehszlovákiai magyarok az 1950-es határmezsgyén

Nemrég jelent meg Gyurgyík László demográfus, az MTA külső köztestületének tagja és egyetemi oktató legújabb könyve „Szlovákia lakosságának községsoros nemzetiségi és felekezeti összetétele az 1950. évi népszámlálás adatai alapján” címmel. A Fórum Kisebbségkutató Intézet által gondozott kiadvány hiánypótló jellegű, ezek az adatok eddig gyakorlatilag hozzáférhetetlenek voltak a nagyközönség, illetve a kutatók számára is. [...] Nemzetiségi szempontból már majdnem minden adatunk megvan az államszocialista korszakból, egyedül az 1961-es népszámlálás hiányzik még. [...] Az egykori kommunista rendszernek erre egészében véve volt egy gyakorlata. Titkosították a hivatalos kiadványokat még akkor is, ha a tartalmi részükben mai szemmel nézve nem volt semmi rendkívüli. [...] Az előszóban Bukovszky László, majd később ön is többször érinti, hogy az 1950-es nemzetiségi adatok erősen torzítottak, különösen azok, amelyek a magyarokra vonatkoznak. Ennek a nyilvánvaló oka az volt, hogy ekkor épphogy csak túlléptünk a jogfosztottság évein, a lakosságcserén, a deportációkon, illetve a reszlovakizáción...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Múltidéző cikksorozat: Gömör hagyományos magyar népi táncainak kutatása, feltárása

A XX. század első felével bezárólag semmilyen írásbeli hagyaték nem maradt ránk a gömői etnikumban végzett tánc kutatást illetően, legalább is kutatásaim alkalmával nem talákoztam vele. Az általam, illetve a jelenlétemben megkérdezett kutatási alanyok nem emlékeztek ilyen esetre. Népdalkutatásokról és lejegyzésekről vannak adataink, amelyek Bartók Béla zenetudóssal kapcsolatosak. Ő az első világháborút megelőző időben járt Gömör megyében, erről Béla fia könyvében található feljegyzés...”

Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Kövesdi Károly felvidéki író Magyar Örökség-díjat vehetett át

A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében tartott hagyományos díjátadó ünnepségen kórus és karnagy, író és lelképásztor, katonatérképész és hangszerkészítő neve és teljesítménye került be ma a „Magyarság Láthatatlan Szellemi Múzeumába”, gyarapítva azoknak a sorát, akiknek munkásságát Magyar Örökség-díjjal ismerték el az elmúlt negyedszázadban. [...] Kövesdi Károly felvidéki író, költő közírói szolgálatával érdemelte ki a kitüntetés...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Videó: Identitások a Vajdaságban, Klamár Zoltán néprajzkutató előadása Zentán

Kik és milyenek vagyunk? – identitások a Vajdaságban címmel tartott előadást Klamár Zoltán néprajzkutató tegnap este a zentai Alkotóházban. Az esemény a Magyarság Háza Szabadegyetem című programja keretében valósult meg. A topolyai születésű néprajzkutató elmondta, hogy csütörtöki előadását egy, a múlt évtizedben lezajlott kutatás előzte meg, amely során szegedi kollégáival együtt járták a Bácskát, a Bánságot és a Szerémséget...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Videó: 75 éves a nagybecskereki Petőfi Magyar Művelődési Egyesület

A nagybecskereki Petőfi Magyar Művelődési Egyesület fennállásának 75. évfordulóját ünnepelte. Az eseményen kiosztották az egyesület éves díjait is. [...] A jubileumi ünnepségen bemutatták Várady Tibor és Németh Ferenc – mindketten az MTA külső köztestületének tagjai – közös könyvét, amely a nagybecskereki közművelődés történelméről szól, és az Országok változnak, kultúrák maradnak címet viseli. [...] Várady Tibor jogász: Trianon után az utódállamokban az első jóváhagyott magyar művelődési egyesület Becskereken alakult 1921. március 29-én, Erdélyben csak 1925-ben, Felvidéken csak 1926-ban alakult...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Kishegyes régen és most címmel nyílt kiállítás Virág Gábor emlékére

Kishegyes régen és most címmel nyílt fotókiállítás Kishegyesen a helyi közösség épületének a tetőterében. A tárlatot a Petőfi Sándor Művelődési Egyesület a Possession civil szervezet és a Kishegyesi helyi közösség közösen szervezte. A régi és új fotókból összeállított kiállítást az idén elhunyt Virág Gábor emlékének szentelték. [...] A tárlatot ifjabb Virág Gábor, Virág Gábor helytörténész fia nyitotta meg...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Képek Tolnai Ottó és Petrik Pál motívumai alapján

Tolnai Ottó és Petrik Pál motívumai alapján készül a szabadkai Népszínház magyar társulatának új előadása, amely az Élőhomok címet viseli. Az előadás a Novem Színházi Szervezet, a Szabadkai Népszínház és a magyarkanizsai Regionális Kreatív Műhely koprodukciójában készült Petrik Pál halálának 25. évfordulója és a vajdasági magyar képzőművészet napja alkalmából – harangozta be, Igor Leric az intézmény igazgatóhelyettese. A sajtótájékoztatón Körmöci Petronella, a magyar társulat igazgatója rámutatott, az idei évadban a Népszínháznak ez harmadik, a magyar társulatnak pedig a második bemutatója...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Átadták a Magyarság Háza-díjakat, Vajdaságból Gázsó Orsolya kapta az elismerést

Tízen részesültek Magyarság Háza-díjban, amelyet első alkalommal adtak át szombaton Budapesten. A Magyarság Háza-díj kitüntetettjei 2021-ben Écsi Gyöngy mesemondó, énekes, református lelkész (Felvidék, Szlovákia), Fazakas Szabolcs, a Székelyföldi Legendárium megalkotója (Erdély, Románia), Gázsó Orsolya filmkészítő (Vajdaság, Szerbia), Ivaskovics József verséneklő (Kárpátalja, Ukrajna), Kovács Koppány rockzenész (Felvidék, Szlovákia), Leidemann Szilvia karnagy, csembalóművész, zenekutató (Argentína), Németh Csaba tanár (Magyarország), Pál Péter színész, énekes, költő, zeneszerző

(Muravidék, Szlovénia), Petrás Mária keramikusművész, népdalénekes (Moldva, Románia) és Ruzsicska Ilonka mesemondó, óvónő (Drávaszög, Horvátország)...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

DIASZPÓRA

Tanulmányi nap a hágai Ichtuskerkben: Trianon 101 – Mikes 70

Beszámoló a „Múltról a jelenben. Nemzetet egybekovácsoló múlt és jelen. Trianon 101 - Mikes 70” című, 2021. november 27-én tartott tanulmányi napról. [...] Urbán Ákos, a Hollandiai Magyar Szövetség elnöke megnyitotta a tanulmányi napot. [...] Alábbiakban a programban szereplő előadásokat, fénypontokat vesszük sorba. [...] Kerekasztalbeszélgetés. Moderátor: Hermán M. János református lelkipásztor irányítása alatt a hallgatóság kérdéseire Pánczél Károly és Horváth-Lugossy Gábor előadók világították meg az előadásokkal kapcsolatos témákat...” Forrás: [Hongaarsefederatie.nl: teljes cikk >](#)